

شراکت عمومی - خصوصی

در صنعت گردشگری

همراه با نمونه‌های جهانی

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
دفتر مطالعات فرهنگ و آموزش

ندا زرنديان

(عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)

علی اصغر شالبافیان

(عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان)

زرنديان، ندا، ۱۳۶۸/۰۱/۳۱

شراکت عمومی - خصوصی در صنعت گردشگری همراه با نمونه‌های جهانی / ندا زرنديان،
علی اصغر شالبافیان؛ ویراستار مژگان مدیری.

تهران: مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌ها، ۱۴۰۲.

۲۲۰ص: جدول، نمودار.

۹-۴-۵۶۳-۹۰-۶۲۲-۹۷۸

فیبیا

کتابنامه:ص. ۲۰۹-۲۲۰.

همکاری بخش عمومی و خصوصی

Public-private sector cooperation

همکاری بخش عمومی و خصوصی - مطالعات تطبیقی

Public-private sector cooperation -- Comparative studies

گردشگری

Tourism

گردشگری و دولت

Tourism -- Government policy

گردشگری و دولت - ایران

Tourism -- Government policy -- Iran

شالبافیان، علی اصغر، ۱۳۶۲ -

ایران. مجلس شورای اسلامی. مرکز پژوهش‌ها

HD۳۸۷۱

۳۳۸/۶

۹۵۰۸۴۸۶

فیبیا

شراکت عمومی - خصوصی در صنعت گردشگری همراه با نمونه‌های جهانی

مؤلفان: ندا زرنديان (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)

علی اصغر شالبافیان (عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان)

ویراستار: مژگان مدیری

صفحه‌آرا: بهمن سرداری

طراح جلد: محمدرضا سیاه کلاه

ناشر: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

سال چاپ و نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۶۵۰۰۰۰ ریال

مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلفان است.

کلیه حقوق چاپ و نشر برای مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی محفوظ است.

۱۳	سخن ناشر
۱۵	پیشگفتار
۱۷	فصل اول: کلیات شراکت عمومی - خصوصی
۱۹	مقدمه
۱۹	۱-۱. مشارکت و اشکال آن
۲۱	۱-۲. تاریخچه شراکت عمومی- خصوصی
۲۳	۱-۳. تعریف شراکت عمومی- خصوصی
۲۶	۱-۴. چه چیزی شراکت عمومی - خصوصی نیست؟
۲۸	۱-۵. شراکت عمومی - خصوصی از منظر مکاتب مختلف اقتصادی
۲۸	۱-۵-۱. مرکانتیلیسم (سوداگری)
۲۹	۱-۵-۲. اقتصاد سیاسی کلاسیک
۳۰	۱-۵-۳. فیزیوکراسی
۳۱	۱-۵-۴. مکتب تاریخی آلمان
۳۲	۱-۵-۵. اقتصاد نئوکلاسیک
۳۴	۱-۵-۶. کینزیسم
۳۴	۱-۵-۷. لیبرالیسم
۳۶	۱-۵-۸. نئولیبرالیسم
۳۷	۱-۵-۹. نهادگرایی
۳۷	۱-۵-۱۰. نو نهادگرایی
۴۰	۱-۶. فرایند شکل گیری شراکت عمومی - خصوصی
۵۱	۱-۷. موضوعات کلیدی شکل گیری شراکت عمومی- خصوصی
۵۲	۱-۸. اشکال شراکت عمومی - خصوصی
۵۲	۱-۸-۱. قرارداد خدمات
۵۳	۱-۸-۲. قرارداد مدیریت
۵۵	۱-۸-۳. قرارداد اجاره
۵۶	۱-۸-۴. کنسرسیوم
۵۸	۱-۸-۵. قراردادهای ساخت - اداره - انتقال و قراردادهای مشابه
۶۱	۱-۸-۶. سرمایه گذاری مشترک
۶۳	۱-۹. دیگر دسته بندی ها از انواع شراکت عمومی - خصوصی
۷۱	۱-۱۰. مزایای شراکت عمومی - خصوصی
۷۴	۱-۱۱. معایب شراکت عمومی - خصوصی

- ۷۵ ۱۲-۱. عوامل موفقیت شراکت عمومی - خصوصی
- ۸۲ ۱۲-۱. ریسک‌های شراکت عمومی - خصوصی

۸۵ فصل دوم: شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری

- ۸۷ مقدمه
- ۸۷ ۲-۱. اهمیت و اشکال مشارکت در گردشگری
- ۸۹ ۲-۲. نظریه ذی‌نفعان و شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری
- ۹۲ ۲-۲-۱. بخش عمومی صنعت گردشگری
- ۹۲ ۲-۲-۲. بخش خصوصی صنعت گردشگری
- ۹۳ ۲-۲-۳. شراکت میان بخش عمومی و خصوصی
- ۹۴ ۲-۳. زمینه‌ها و اهداف شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری
- ۹۸ ۲-۴. عوامل موفقیت در شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری

۱۰۷ فصل سوم: نمونه‌های شراکت عمومی خصوصی در گردشگری

- ۱۰۹ مقدمه
- ۱۱۰ ۳-۱. شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری هوشمند - تجربه نانجینگ چین
- ۱۱۳ ۳-۲. شراکت عمومی - خصوصی در ساحل طلایی - تجربه کوینزلند استرالیا
- ۱۱۵ ۳-۳. شراکت در میراث مهمان‌نوازی - تجربه عربستان سعودی
- ۱۱۸ ۳-۴. شراکت عمومی - خصوصی در کاهش ریسک مخاطرات طبیعی - تجربه بالی اندونزی
- ۱۲۰ ۳-۵. شراکت عمومی - خصوصی در حفاظت از حیات وحش - تجربه هند
- ۱۲۲ ۳-۶. خوشه‌بندی گردشگری اقامتی در خانه و حفاظت از پلنگ برفی - تجربه هندوستان
- ۱۲۴ ۳-۷. مدیریت مردمی یک منطقه حفاظت‌شده: پارک ملی رودخانه زیرزمینی یورتو برینسا - تجربه فیلیپین
- ۱۲۶ ۳-۸. شراکت پایدار در جذب سرمایه - تجربه بوتسوانا
- ۱۲۹ ۳-۹. ایجاد یک چارچوب برای طلبانه و باز برای توسعه مشارکت مقصد: مورد رودخانه تاما - تجربه کشور ژاپن
- ۱۳۱ ۳-۱۰. همکاری برای بازدید از منطقه ماوروو - تجربه جمهوری مقدونیه
- ۱۳۴ ۳-۱۱. ارائه فرصت‌های ظرفیت‌سازی: کارناوال استرالیا و گردشگری کشتی‌های کروز در وانواتو - تجربه جزایر اقیانوس آرام
- ۱۳۶ ۳-۱۲. آموزش کسب‌وکارهای گردشگری در یانگون و نانگ شو (دریاچه‌های اینله) - تجربه میانمار
- ۱۳۸ ۳-۱۳. شراکت عمومی - خصوصی در زمینه گردشگری سلامت و آبگرم - تجربه مجارستان
- ۱۴۶ ۳-۱۴. خلق یک مقصد: رویتر در دریای سرخ - تجربه مصر
- ۱۵۲ ۳-۱۵. بازسازی سازمان ملی گردشگری نیپال (هیئت گردشگری) - تجربه کشور نیپال

۱۶۱ فصل چهارم: شراکت عمومی - خصوصی گردشگری در جمهوری اسلامی ایران

- ۱۶۳ مقدمه
- ۱۶۳ ۴-۱. پیشینه شراکت عمومی - خصوصی در کشور
- ۱۸۵ ۴-۲. پیشینه شراکت عمومی - خصوصی در زمینه گردشگری
- ۱۹۳ ۴-۳. موانع و چالش‌های شراکت عمومی - خصوصی در کشور
- ۱۹۹ ۴-۴. پیشنهاد‌های سیاستی در مقایسه وضعیت فعلی کشور با تجارب جهانی

فهرست جداول

- جدول ۱-۱. خط زمانی به کارگیری شراکت عمومی - خصوصی در دنیای قدیم ۲۱
- جدول ۱-۲. برخی از تعاریف شراکت عمومی - خصوصی ۲۵
- جدول ۱-۳. اشکال مختلف مشارکت‌های ساخت - اداره - انتقال ۶۰
- جدول ۱-۴. تقسیم مسئولیت‌ها در انواع شراکت عمومی - خصوصی بر اساس کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه ۶۹
- جدول ۱-۵. تقسیم مسئولیت‌ها در انواع شراکت عمومی - خصوصی بر اساس انجمن توسعه آفریقای جنوبی ۷۰
- جدول ۱-۶. ماتریس ارتباط اشکال مشارکت باهم پیوندی منافع و میزان ریسک ۷۱
- جدول ۱-۷. جمع‌بندی باریاتونند (۲۰۱۵) از عوامل موفقیت شراکت عمومی - خصوصی بر اساس مطالعات پیشین ۷۶
- جدول ۱-۸. جمع‌بندی کارامالاکو (۲۰۱۱) از عوامل موفقیت شراکت عمومی - خصوصی بر اساس مطالعات پیشین ۷۸
- جدول ۱-۲-۱. ذی‌نفعان صنعت گردشگری ۹۱
- جدول ۲-۲. برخی زمینه‌های شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری ۹۴
- جدول ۲-۳. زمینه‌های شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری بر اساس دسته‌بندی سازمان جهانی جهانگردی ۹۵
- جدول ۲-۴. عوامل موفقیت شراکت عمومی - خصوصی در مراحل مختلف چرخه عمر مشارکت ۱۰۱
- جدول ۲-۵. خلاصه‌ای از عوامل مؤثر بر موفقیت شراکت عمومی - خصوصی ۱۰۲
- جدول ۲-۶. وظایف بخش عمومی و خصوصی در شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری ۱۰۴
- جدول ۴-۱. نمونه اعتبار ابلاغی از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی از محل تبصره (۱۹) در حوزه‌های بخشی در سال‌های ۹۸ و ۹۹ ۱۶۸
- جدول ۴-۲. پیشینه اهم قوانین مرتبط با شراکت عمومی - خصوصی در کشور ۱۷۱
- جدول ۴-۳. تعداد واگذاری مجموعه‌های تاریخی توسط صندوق ۱۸۸
- جدول ۴-۴. میزان جذب سرمایه در زمینه بناهای تاریخی توسط صندوق ۱۸۹
- جدول ۴-۵. حوزه فعالیت بناهای واگذار شده - بهره‌برداری شده ۱۸۹
- جدول ۴-۶. موانع توسعه شراکت عمومی - خصوصی در پروژه‌های ملی ۱۹۴
- جدول ۴-۷. موانع جلب شراکت بخش خصوصی ۱۹۶

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۴. اقسام طرح‌های مشارکتی در بودجه ۱۳۹۸ ۱۹۰
- نمودار ۲-۴. پراکندگی جغرافیایی پروژه‌های مشارکتی بودجه سال ۱۳۹۸ ۱۹۰
- نمودار ۳-۴. اقسام طرح‌های مشارکتی در بودجه ۱۳۹۹ ۱۹۱
- نمودار ۴-۴. پراکندگی جغرافیایی پروژه‌های مشارکتی بودجه سال ۱۳۹۹ ۱۹۲
- نمودار ۵-۴. اقسام طرح‌های مشارکتی در بودجه ۱۳۹۹ ۱۹۳

فهرست اشکال

۲۰	شکل ۱-۱. انواع اشکال مشارکت
۲۷	شکل ۱-۲. مشخصه‌های کلیدی شراکت عمومی - خصوصی
۵۴	شکل ۱-۳. ساختار قرارداد مدیریت
۵۵	شکل ۱-۴. ساختار قرارداد اجاره
۵۷	شکل ۱-۵. ساختار قرارداد کنسرسیوم
۵۸	شکل ۱-۶. ساختار قرارداد ساخت - اداره - انتقال
۶۲	شکل ۱-۷. ساختار قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک
۶۶	شکل ۱-۸. طیف شراکت بین بخش دولتی و خصوصی بر حسب مالکیت / کنترل
۶۷	شکل ۱-۹. طیف قراردادهای پروژه‌های شراکت عمومی - خصوصی
۶۸	شکل ۱-۱۰. اشکال اصلی شراکت عمومی - خصوصی
۷۱	شکل ۱-۱۱. طیف جمع‌بندی مؤلف از اشکال مشارکت عمومی - خصوصی
۸۲	شکل ۱-۱۲. انواع ریسک‌های مرتبط با شراکت عمومی - خصوصی
۸۸	شکل ۲-۱. اشکال مشارکت در گردشگری
۸۹	شکل ۲-۲. زمینه‌های شراکت بخش دولتی - خصوصی در حیطه گردشگری
۹۲	شکل ۲-۳. سیستم گردشگری و تعامل میان ذی‌نفعان بخش عمومی و خصوصی
۱۰۰	شکل ۲-۴. طیف چرخه حیات شراکت عمومی - خصوصی گردشگری
۱۱۰	شکل ۳-۱. موضوعات متنوع تجارب مطرح در زمینه شراکت عمومی - خصوصی در گردشگری
۱۴۲	شکل ۳-۲. ساختار شراکت عمومی - خصوصی گردشگری سلامت مجارستان
۱۴۸	شکل ۳-۳. ساختار شراکت عمومی - خصوصی تجربه مصر
۱۵۴	شکل ۳-۴. ساختار شراکت عمومی - خصوصی تجربه نپال
۲۰۰	شکل ۴-۱. مقایسه زمینه مشارکت عمومی - خصوصی گردشگری در ایران با تجارب جهانی
۲۰۱	شکل ۴-۲. اهداف مشارکت عمومی - خصوصی در گردشگری
۲۰۶	شکل ۴-۳. گروه‌های بندی ظرفیت‌های موضوعی قابل‌شناسایی برای توسعه مشارکتی گردشگری
۲۰۸	شکل ۴-۴. پیشنهادات در مقایسه وضعیت کشور با تجارب جهانی برای مشارکت عمومی - خصوصی گردشگری

مرکز پژوهش‌های مجلس به‌عنوان بازوی مشورتی مجلس شورای اسلامی موظف به پشتیبانی علمی و پژوهشی از موضوعات مرتبط با سیاست‌گذاری و تقنین است. در این میان، مشارکت و به‌کارگیری توان و ظرفیت‌های بخش خصوصی همواره به‌عنوان یکی از موضوعات موردتوجه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشور به‌شمار می‌رود. این توجه از ابلاغ سیاست‌های کلان اصل چهل و چهارم قانون اساسی تا پیشنهاد لایحه اخیر مشارکت عمومی - خصوصی در کشور مشهود است. ضرورت این سیاست‌گذاری‌ها و قانون‌نویسی‌ها در حوزه مشارکت از جایگاه ویژه بخش خصوصی در توسعه تمامی صنایع از جمله گردشگری نشئت می‌گیرد. موضوعی که در صنعت گردشگری به‌واسطه تعدد و تکثر فعالان صنعت و وابستگی شدید آن به فعالیت‌های بخش خصوصی از اهمیت دوچندان برخوردار می‌باشد. از این‌رو، کتاب حاضر در راستای شرح وظایف مرکز پژوهش‌های مجلس و به قلم دو تن از نویسندگان آشنا به حوزه تقنین و اجرا برای پشتیبانی محتوایی از نمایندگان محترم مجلس در زمینه مشارکت عمومی - خصوصی به نگارش درآمده است. علاوه بر این، طرح موضوعات متعدد از مبانی تا مطالعات تطبیقی و به زبانی ساده و روان در این کتاب می‌تواند آموزه‌های خوبی را برای آن دسته از دانشجویان که در پی یادگیری بیشتر در این زمینه هستند فراهم آورد. از این منظر، کتاب حاضر برای مخاطب دانشگاهی نیز پیشنهاد می‌گردد.

بابک نگاهداری

رئیس مرکز پژوهش‌ها